

RATKAISU, JOHON ON HAETTU MUUTOSTA

Suomen Ampumaurheiluliitto ry:n liittohallituksen päätös 1.7.2021 koskien valintoja haulikon trap-ammunnan nuorten MM-kilpailuihin Perussa 27.9.–10.10.2021

ASIA

Arvokilpailuvalinta

MUUTOKSENHAKIJAT

Sara Nummela
Juho Mäkelä
Juho Montonen
Kaarlo Hoppu, huoltajanaan Maija Hoppu

KUULTAVA

Suomen Ampumaurheiluliitto ry

SUOMEN AMPUMAUrheiluliitto ry:n liittohallituksen päätös

Suomen Ampumaurheiluliitto ry:n (jäljempänä Ampumaurheiluliitto) liittohallitus on 1.7.2021 päättänyt, ettei haulikon trap-ammunnan nuorten MM-kilpailuihin lähetetä yhtään urheilijaa Perun vaikean koronatilanteen takia. Päätös vastasi valmennuksen johtoryhmän esitystä.

VALITUS PERUSTEINEEN

Sara Nummela, Juho Mäkelä, Juho Montonen ja Kaarlo Hoppu ovat vaatineet, että liittohallituksen päätös kumotaan ja heidät valitaan Suomen edustajiksi nuorten MM-kilpailuihin Peruun 27.9.–10.10.2021 tai liittohallitus veloitetaan muuttamaan päätöstään vaaditun mukaiseksi.

Valintakriteerit täyttäneet urheilijat olisi tullut valita nuorten MM-kilpailuihin. Nummela, Mäkelä ja Montonen ovat ampuneet näyttökilpailuissa tulosvaatimusten mukaiset tulokset. Hoppu olisi tullut valita MM-kilpailuihin sillä perusteella, että joukkueella on mitalimahdollisuus.

Liittohallituksen päätös ei ole vastannut ampumaurheiluliiton itsensä asettamia tulosvaatimuksia ja valintakriteereitä. Valintapäätös on perustunut muihin kuin urheilullisiin kriteereihin.

Nuoria urheilijoita syrjitään perusteettomasti, jos juuri nuorten ampujien valinta jätetään koronatilanteen takia tekemättä. Para-ampujat olivat olleet kilpailemassa Perussa tällä kaudella, vaikka koronatilanne oli ollut silloin huonompi kuin nyt. Aikuisampujat olivat leireilleet ja kilpailleet ulkomailla ja maissa, joissa oli ollut huonompi koronatilanne kuin

Perussa tällä hetkellä. Valittajat ovat saaneet kaksi koronarokotetta viimeistään silloin, kun MM-kilpailut järjestetään.

VASTAUS PERUSTEINEEN

Suomen Ampumaurheiluliitto ry on vastauksessaan lausunut, että valitus on hylättävä.

Kysymyksessä on nuorten MM-kilpailut, joissa lajeina ovat haulikon trapin lisäksi skeet, kiväärilajit ja pistoolilajit. Siten liittohallituksen päätöstä ei tulisi tarkastella pelkästään valituksen tehneiden trap-ampujien osalta.

Liittohallituksen päätös olla lähettämättä lainkaan urheilijoita nuorten MM-kilpailuihin Peruun on perustunut Perun vaikeaan koronavirustilanteeseen ja siitä johtuneeseen tarpeeseen suojella nuorten urheilijoiden terveysturvallisuutta. Valittajat ovat siis oikeassa todetessaan, että päätös on perustunut muihin syihin kuin urheilullisiin kriteereihin, sillä valintakriteereitä ei ole voitu terveysturvallisuuskysymysten vuoksi käyttää tässä päätöksessä.

Liittohallitus ei tehnyt urheilijavalintoja vaan päätti olla osallistumatta koko tapahtumaan. Päätös on tehty siitä, lähetetäänkö urheilijoita ylipäätään kyseiseen kilpailuun vai ei, eli käytetäänkö valintakriteerejä normaalisti vai päätetäänkö olla kokonaan osallistumatta kyseiseen kilpailuun. Valintakriteerejä olisi käytetty myöhemmin näyttöajanjakson päättymisen eli 15.8.2021 jälkeen, jos ei olisi tehty kategorista päätöstä olla lähettämättä yhtään urheilijaa. Tehtyjen selvitysten mukaan Ampumaurheiluliitto ei olisi voinut riittävällä tavalla taata urheilijoiden terveysturvallisuutta. Peru on kehitysmaa ja ammunta on suhteellisen pieni laji. Sen vuoksi olosuhteita tai urheilijoiden terveysturvallisuutta ei voi verrata esimerkiksi Japaniin ja olympialaisiin.

Valittajia ei ole syrjitty iän eikä minkään muunkaan perusteella. Kyse on ollut Perun kisojen terveysturvallisuuden kokonaisarvioinnista. Perussa kesäkuussa 2021 järjestettyihin kilpailuihin valittiin yksi para-ampuja osallistumaan Tokion paralympialaisten karsintakilpailuun. Hänellekään ei suositeltu lähtemistä terveysturvallisuusriskien takia. Koronapandemiasta johtuen Ampumaurheiluliiton aikuisten ja nuorten pistooli- ja kiväärimaajoukkueet eivät ole leireilleet ulkomailla alkuvuodesta 2021. Samana ajankohtana aikuisten trap-maajoukkue leireili liittojohtoisesti ainoastaan kerran ulkomailla, nuorten trap-maajoukkue ei leireillyt ulkomailla lainkaan kevään 2021 aikana. Liittojohtoista maajoukkueleiritystä on järjestetty kyseisenä ajankohtana mahdollisuuksien mukaan Suomessa.

Aikuisten huippu-urheilijoiden kohdalla kyse on yleensä ammatin harjoittamisesta, toisin kuin nuorten sarjoissa kilpailevilla nuorilla. Lisäksi aikuisten voidaan olettaa pystyvän tarkastelemaan omaa lähtöpäätöstään kypsemmiin ja vastuullisemmin ja ymmärtävän asiaan liittyvät riskit hengelle ja terveydelle oman ja lähipiirinsä osalta. Nuorilta tällaista ei voida odottaa, ja Ampumaurheiluliitto on siksi velvollinen suojaamaan erityisellä tavalla nuoria urheilijoita. Tämä ei ole syrjintää vaan tässä on otettu nuorten tilanne ja terveysturvallisuus erityisen tarkasti arvioitavaksi.

Koronaviruksen aiheuttamaa terveysturvallisuusriskiä arvioidessa eri maiden välillä tulee tarkastella muitakin tietoja kuin tautitapausmääriä. Perun kohdalla muun muassa kuolleisuusluvut ovat olleet korkeita. Päätöksen tekohetkellä koronaviruksen vaarallisin tämänhetkinen muunnos, deltavariantti, ei ollut vielä saavuttanut Perua, joten on vain ajan kysymys, koska tilanne heikkenee entisestään. Perun väestöstä vasta 12 % oli saanut täyden rokotesuojan 1.8. mennessä, päätöksentekohetkellä 7 %. Maan terveydenhuollon taso ei ole

verrattavissa suomalaiseseen tai eurooppalaiseen, mikä lisää riskiä entisestään verrattuna moneen muuhun maahan, jossa raportoitujen tautitapausten määrä on samaa luokkaa. Lisäksi aikaeron vuoksi matkasta tulisi kestoltaan pitkä, mikä lisää sairastumisriskiä verrattuna Euroopan maihin. Perussa on edelleen voimassa hätätila koronavirustilanteen takia. Tällä tietoa se on voimassa 31.8.2021 asti, mutta sitä on jatkettu aina kuukausi kerrallaan.

Ketään urheilijaa ei ole suosittu valinnoissa toisten kustannuksella, eikä ketään urheilijaa ole kohdeltu huonommin kuin muita eikä valintakriteerien vastaisesti tai muuten epäasiallisin perustein eikä asiassa ole toimittu mitenkään valintakriteerien vastaisesti.

VASTASELITYS PERUSTEINEEN

Sara Nummela, Juho Mäkelä, Juho Montonen ja Kaarlo Hoppu ovat vastaselityksessään Ampumaurheiluliiton vastauksen johdosta toistaneet muutoksenhakemuksessaan lausumansa. Sen lisäksi he ovat lausuneet seuraavan.

Koronaa on ollut jo alkuvuodesta 2020 asti maailmalla. Tästä huolimatta Ampumaurheiluliitto on lähettänyt kilpailu- tai leirimatkoille urheilijoita. Ampumaurheiluliiton trapin maajoukkue on osallistunut tarkemmin vastaselityksestä ilmeneviin useisiin kilpailuihin ja leireihin kevään ja kesän 2021 aikana. Lisäksi Perun MM kilpailuihin on ilmoittautunut 27 maata ja oletus on, että lopullinen määrä tulee olemaan 40–50 maata. Koronatilanne Perussa ei siten ole ongelma kisojen järjestämiselle.

Erikoiseksi tilanteen tekee myös se, että Ampumaurheiluliiton haulikkojaosto tukee nuorten Sporting-junioreiden MM- ja GP-kilpailumatkaa Kyprokselle kolmella tuhannella eurolla. Kyproksella on Euroopan toiseksi pahin koronatilanne.

Mäkelällä on takana jo neljät arvokilpailut (EM ja MM) saavutuksenaan kulta-, hopea- ja pronssimitalit. Tällä hetkellä Mäkelä ja Montonen ovat palveluksessa Santahaminassa, Urheilukomppaniassa. Heidän laukaisumääränsä ovat korkeammat, kuin yhdelläkään toisella trap-ampujalla Suomessa. Kysymys on siis ammattimaisesta toiminnasta.

Muutoksenhakijoiden näkökulmasta valittajia syrjitään perusteettomasti, jos juuri nuorten ampujen valinta jätetään tekemättä koronatilanteeseen ja/tai terveydellisiin syihin vedoten.

OIKEUSTURVALAUTAKUNNAN RATKAISU

Perustelut

Kysymyksenasettelu

Apumaurheiluliiton liittohallitus on 1.7.2021 päättänyt, ettei haulikon trap-ammunnan nuorten MM-kilpailuihin lähetetä yhtään urheilijaa Perun vaikean koronatilanteen takia. Liitto ei ole vastauksessaan kiistänyt sitä, että valittajat eivät täyttäisi liiton MM-valinnalle asettamia kriteereitä. Kysymys on siitä, onko liitto voinut päättää olla lähettämättä valintakriteerit täyttäneitä urheilijoita nuorten trap-ammunnan MM-kilpailuihin Peruun maan koronatilanteen takia. Kysymys on myös siitä, syrjitäänkö päätöksellä valittajia suhteessa liiton muihin urheilijoihin.

Päätöksen sääntöjenmukaisuus

Oikeusturvalautakunnan sääntöjen 2 §:n 3 kohdan mukaan lautakunta on toimivaltainen käsittelemään valituksia urheilijan arvokilpailuihin valitsemista tai valitsematta jättämistä

koskevista päätöksistä, jos lajiliiton tai Suomen Olympiakomitean selkeästi asettamaa valintakriteeriä ei ole noudatettu, tai jos päätös on ilman hyväksyttävää syytä syrjivä sukupuolen, iän, vakaumuksen, mielipiteen, alkuperän tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Kuten oikeusturvalautakunta on esimerkiksi ratkaisuisaan UOL 24/2011, UOL 18/2014, UOL 1/2016, UOL 11/2018 ja UOL 3/2020 todennut, arvokilpailuvalinnassa on lähtökohtaisesti kysymys yhdistysautonomian piiriin kuuluvasta ratkaisusta. Valinnan suorittava taho, joka urheilun arvokilpailujen osalta on tyypillisesti lajiliitto tai Olympiakomitea, valitsee arvokilpailuihin urheilullisilla perusteilla ne henkilöt, joiden se arvioi menestyvän arvokilpailuissa. Yleisistä yhdistysoikeudellista periaatteista seuraa, että oikeusturvalautakunnan toimivaltaan ei tällaisessa tapauksessa kuulu sen arvioiminen, onko päätös tarkoituksenmukainen.

Valintapäätöksen arvioinnin kannalta tilanne on kuitenkin toinen, jos valinnan suorittava Olympiakomitea tai lajiliitto on ennakoon ilmoittanut ja julkistanut valintakriteerit, joiden perusteella urheilijat arvokilpailuihin valitaan. Tällöin kysymys ei ole enää yksin yhdistysautonomian piiriin kuuluvasta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, vaan yhdistyksen tulee noudattaa ilmoittamiaan valintakriteereitä ja valintapäätöstä voidaan jälkikäteen arvioida oikeudellisesti. Edellä selostettua oikeusturvalautakunnan sääntöjen 2 §:n 3 kohtaa, jota ei ole sisällöllisesti muutettu lautakunnan sääntöjä vuonna 2017 muutettaessa, on tulkittu lautakunnan ratkaisukäytännössä vakiintuneesti siten, että lautakunnan toimivaltaan kuuluu arvokilpailuvalintoja koskeissa valitusasioissa sen tutkiminen, onko selkeästi asetettuja ja julkaistuja valintakriteereitä noudatettu, sekä lisäksi sen arvioiminen, onko tehty valintapäätös henkilöön liittyvän syyn perusteella syrjivä.

Tulee kuitenkin erottaa toisistaan päätös siitä, lähetetäänkö urheilijoita arvokilpailuihin lainkaan ja tämän jälkeen tehtävä päätös siitä, ketkä urheilijat arvokilpailuihin valitaan. Oikeusturvalautakunta on ratkaisussa UOL 12/2009 katsonut tilanteessa, jossa lajiliitto on päättänyt olla lähettämättä joukkuetta arvokilpailuihin, että yksittäisellä urheilijalla ei ole subjektiivista oikeutta osallistua arvokilpailuihin ja lajiliiton tehtäviin kuuluu päättää siitä, lähetetäänkö Suomen edustusjoukkuetta kilpailuihin. Joukkueen lähettämättä jättämistä koskevan päätöksen sääntöjen mukaisuutta on arvioitava normaalisti lajiliiton sääntöjen perusteella. Jos joukkueen lähettämistä koskevaa päätöksentekoa ei ole säännöistä tai muutoin rajoitettu, kuuluu ratkaisu joukkueen lähettämisestä lajiliitolle eikä oikeusturvalautakunnalla ole toimivaltaa tutkia päätöksen tarkoituksenmukaisuutta. (Vrt. ratkaisu UOL 16/2012, jossa yleisurheilun EM-kilpailuihin oli nimetty joukkue, mutta yhteen lajiin ei ollut valittu urheilijaa, vaikka tämä oli täyttänyt valintakriteerit.)

Ampumaurheiluliiton toimintasääntöjen 20 §:n mukaan liittohallitus toimii Ampumaurheiluliiton toimeenpanevana elimenä ja sen tehtävänä on hoitaa liiton asioita lain, toimintasääntöjen, SAL:n kokouksen ja liittovaltuuston päätösten samoin kuin soveltuvin kohdin SLU:n sääntöjen mukaisesti sekä edustaa Ampumaurheiluliittoa. Mainitun pykälän kohdan 9 mukaan liittohallituksen tehtävänä on erityisesti valita Ampumaurheiluliiton edustajat ulkomaisiin kilpailuihin ja kongresseihin.

Ampumaurheiluliiton internetsivuilla julkaistujen huippu-urheilun kansainvälisen kilpailutoiminnan valintajärjestelmän ja -kriteerien mukaan arvokilpailuihin (EM- ja MM-kilpailut) valittavan edustusjoukkueen nimeää valmennuksen johtaja lajin maajoukkuevalmentajien esityksien perusteella. Valmennuksen johtaja esittelee valinnat liittohallitukselle, joka vahvistaa valinnat.

Liiton internetsivuilla on lisäksi julkaistu valintakriteerit nuorten MM-kilpailuihin 25.9.–10.10.2021. Niiden mukaan kilpailujoukkueeseen nimeämistä varten urheilijoiden on annettava näytöt omissa sarjoissaan (M, N, M20 ja N20) 15.8.2021 mennessä. Valintakriteereiksi on ilmoitettu seuraavaa:

1. Lasketaan vuoden 2021 näyttökilpailujen peruskilpailujen tulosten perusteella kahden parhaan kilpailun keskiarvo, jota verrataan tulostasovaatimukseen.
2. Tulostasovaatimuksen ylittäjistä valitaan kolme urheilijaa. Jos ylittäjiä on kaksi, kolmatta urheilijaa harkitaan, mikäli joukkueella on mitalimahdollisuus.

Edellä todettujen toimintasääntöjen ja huippu-urheilun kansainvälisen kilpailutoiminnan valintajärjestelmän mukaisesti päätösvalta kilpailujoukkueen lähettämisestä ja joukkueeseen kuuluvien urheilijoiden valinnasta nuorten MM-kilpailuihin kuuluu liittohallituksen toimivaltaan. Toimintasäännöissä tai huippu-urheilun kansainvälisen kilpailutoiminnan valintajärjestelmässä ei ole säännöstä, jonka mukaan liittohallitus ei saisi päättää olla lähettämättä joukkuetta kansainvälisiin kilpailuihin. Se, että Ampumaurheiluliitto on riidattomasti julkaissut valintakriteerit nuorten trap-ammunnan MM-kilpailuihin, ei vielä tarkoita, että liittohallitus ei voisi päättää olla lähettämättä kilpailuihin urheilijoita. Jos urheilijoita päätetään lähettää kilpailuihin, on valinta tehtävä ilmoitettujen kriteerien mukaisesti. Sen sijaan päätös siitä, lähetetäänkö urheilijoita kansainvälisiin kilpailuihin, kuuluu liiton yhdistysautonomian piiriin. Päätöksen tarkoituksenmukaisuutta oikeusturvalautakunta ei ole toimivaltainen arvioimaan.

Edellä todetuista perusteista valituksen kohteena oleva liittohallituksen päätös on Ampumaurheiluliiton toimintasääntöjen mukainen.

Syrjintäväite

Edellä todetuista tavoin lautakunnan toimivaltaan kuuluu arvokilpailuvalintoja koskevissa valitusasioissa sen arvioiminen, onko tehty valintapäätös henkilöön liittyvän syyn perusteella syrjivä. Käsillä olevassa asiassa on siten vielä arvioitava, onko liittohallituksen päätös perustunut sellaiseen syyhyn, jolla on tosiasiallisesti pyritty epäasiallisiin perusteisiin estämään valintakriteerit täyttäneiden urheilijoiden valinta nuorten MM-kilpailuihin.

Liittohallituksen pöytäkirjasta 1.7.2021 ilmenee, että päätös olla lähettämättä urheilijoita nuorten MM-kilpailuihin Peruun on perustunut valitsemaan koronapandemiatilanteeseen ja kilpailut järjestävän maan terveydenhuollon kykyyn hoitaa kysymyksessä olevaan tautiin sairastuneita. Pöytäkirjasta ja liiton vastauksesta ilmenee myös, että liittohallitus on pitänyt erityisen tärkeänä turvata nuorten urheilijoiden terveysturvallisuutta.

Oikeusturvalautakunta katsoo, että näissä oloissa päätös olla lähettämättä urheilijoita nuorten MM-kilpailuihin Peruun ei ole perustunut epäasiallisiin syihin eikä päätöksellä ole pyritty estämään tietyn tai tiettyjen urheilijoiden valintaa arvokilpailuihin. Se, että päätös on kohdistunut kaikkiin nuoriin urheilijoihin, ei tee päätöksestä syrjivää iän perusteella. Päätöksenteossa on kohdeltu kaikkia samassa tilanteessa olleita samalla tavoin.

Johtopäätökset

Edellä todetuista perusteista valitus on hylättävä.

Päätöslauselma

Valitus hylätään.

Valitusmaksua ei palauteta.

Kristiina Rintala
Puheenjohtaja

Jukka Loiva
Sihteeri

Ratkaisuun osallistuneet jäsenet: Hilka Salmenkylä, Mikko Kohtala, Hilla Marjoranta ja Hanneli Alho-Ignatius